

Leefregels en gewoonten

Vorbereiding

- ☐ Per leerling: werkblad 3 en een grijs potlood
- ☐ Bijlage les 4

Taalinstructie

Denkstappen **leefregels**:

1. In iedere mini-samenleving zijn er **leefregels**.
2. **Als** je de **leefregels** volgt **dan** doe je het goed.
3. **Leefregels** zijn niet overal hetzelfde.

Denkstappen **gewoonten**:

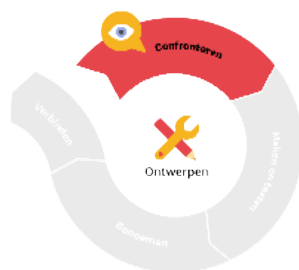
1. In iedere mini-samenleving zijn er **gewoonten**.
2. **Als** je gewend bent om iets te doen, **dan** is het een **gewoonte**.
3. **Gewoonten** zijn niet voor iedereen hetzelfde.

Fase OOL: Confronteren, maken en benoemen (ontwerpend leren)

In deze les staan de leefregels en gewoontes in een gezin en familie centraal. De leerlingen leren dat in elk gezin/elke familie andere leefregels en gewoontes kunnen gelden. Bij Sayid thuis gelden er andere leefregels en zijn er andere gewoontes. Hij vindt het lastig dat het bij hem soms anders gaat dan bij Nienke of Daan thuis. Hierbij leren ze:

- Ik kan uitleggen welke leefregels en gewoontes er binnen mijn gezin / familie zijn;
- Ik kan uitleggen waarom het belangrijk is dat er leefregels zijn binnen het gezin / familie;
- Ik weet dat leefregels en gewoontes kunnen verschillen bij gezinnen / families;
- Ik kan opvallende kenmerken met al mijn zintuigen signaleren;
- Ik kan nieuwsgierigheid tonen door vragen te stellen;
- Ik kan associatief en vanuit fantasie exploreren;
- Ik kan met een antwoord als oplossing op de ontwerp vraag komen;
- Ik kan de ontwerpoplossing met veel fantasie tekenen;
- Ik kan een product naar eigen inzicht versieren;
- Ik kan vertellen wat ik heb gemaakt, waarvoor het dient en hoe het werkt;

Inhoud les

Per dia wordt toegelicht wat je als leerkracht kunt vertellen, wat de leerlingen doen en eventueel extra achtergrondinformatie.

Toelichting

Start (20 min.)

Kijk gezamenlijk terug naar de vorige les. Wat hebben ze geleerd? Een familie bestaat uit meer mensen dan een gezin. Een familie kan groot of klein zijn. In een familie kun je op verschillende manieren voor elkaar zorgen. Ook zijn er regels en afspraken in de familie.

Vandaag bedenken de leerlingen een oplossing voor een probleem van Sayid. Ook onderzoeken ze welke leefregels en gewoonten gelijk zijn bij andere kinderen uit de klas.

Dia

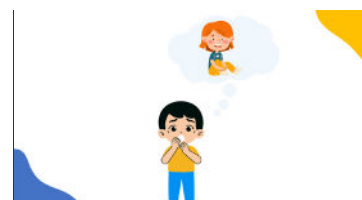
Vertel dat ook deze les begint met een verhaal over Sayid.

Lees het bijbehorende verhaal van Sayid voor (bijlage 4). Klik per alinea door naar de volgende slide.

Stel vervolgens de volgende vragen:

- Wat zijn leefregels? Kun je een voorbeeld noemen uit het verhaal?
- Wat zijn gewoontes? Kun je een voorbeeld noemen uit het verhaal?
- Hoe komt het dat Sayid sip is?

Tip:

Besteed nog niet inhoudelijke aandacht aan de laatste vraag. Bij leerlingactiviteit 1 moeten leerlingen zelf nadenken over een oplossing voor het probleem van Sayid.

Toelichting

Vraag maar raak

Sluit het verhaal af met **vraag maar raak**. Kijk samen of er nog een vraag beantwoord kan worden van de vorige les. Heeft iemand thuis onderzoek gedaan? Reageer enthousiast als dit zo is.

Vraag of iemand een nieuwe vraag heeft na dit verhaal. Schrijf twee of drie vragen op en hang deze op in de klas.

Dia

Tip:

Leven er te veel vragen? Laat de leerlingen in hun groepje overleggen en één vraag uitkiezen. Drie vragen uitkiezen door middel van loting kan ook. Zijn er te weinig vragen? Geef het goede voorbeeld en schrijf twee vragen op.

Voorbeelden:

- Kun je een bijzondere gewoonte noemen?
- Zijn gewoontes overal anders?

Kern (30 min.)

Leerlingactiviteit 1: ontwerpopdracht (20 min.)

1. Leg uit dat de leerlingen een tekening/bord gaan maken waarop de regel van het schoenen uittrekken duidelijk moet maken. Een verkeersbord maakt ook duidelijk wat de regel is. Welke verkeersborden kennen ze? Hoe zien die eruit?
2. In de klas en school worden de regels vaak ook duidelijk afgebeeld. Hoe is dat in de eigen klas en school? Kunnen leerlingen een aantal voorbeelden noemen?
3. Laat de leerlingen het bord/de tekening maken van hoe ze duidelijk kunnen maken wat de leefregel bij Sayid is. Zo hoeft Sayid niet aan Daan en Nienke te vragen of ze hun schoenen uit willen doen. De leerlingen hebben 10 minuten voor de opdracht.
4. Laat een aantal leerlingen naar voren komen om hun oplossing te laten zien.
5. Vraag of er leerlingen zijn die kunnen begrijpen hoe Sayid zich voelt, omdat ze zich ook wel eens een beetje anders hebben gevoeld.

Toelichting

Differentiatiemogelijkheid

Leerlingactiviteit 2: wat zou jij doen? (10 min.)

1. Vraag een aantal leerlingen om te herhalen wat het probleem van Sayid is.
2. Zet de timer op 2 minuten. Geef aan dat de leerlingen in deze 2 minuten gaan nadenken over hoe zij het probleem van Sayid zouden oplossen. Benadruk dat er geen goede of foute oplossing is.
3. Laat de leerlingen na 2 minuten hun oplossing delen in hun groepje.
4. Vraag een aantal leerlingen om hun oplossing klassikaal te delen.
5. Vraag nu of er leerlingen zijn die kunnen begrijpen hoe Sayid zich voelt, omdat ze zich ook wel eens een beetje anders hebben gevoeld.

Tip:

De oplossingen zouden ook in een rollenspel uitgespeeld kunnen worden. Eerst in groepjes en dan klassikaal. Een leerling speelt Sayid, een leerling Daan en een leerling Nienke.

Dia

Leerlingactiviteit 2: Zoek iemand die ... (20 min.)

1. Deel werkblad 3 uit en zorg dat iedere leerling een potlood heeft.
2. Bekijk alle afbeeldingen van het werkblad. Leg uit wat iedere afbeelding betekent.
3. De leerlingen mogen een eigen leefregel toevoegen. Ze maken een tekening in het lege vak.
4. Benadruk dat het niet goed of fout is als de afbeelding bij je past. Het is bijvoorbeeld niet fout als de schoenen aan mogen blijven thuis. Dat is een leefregel die bij iemand thuis kan bestaan, maar bij iemand anders niet. Daar zijn weer andere leefregels.

Toelichting

Dia

5. Leg uit dat de leerlingen zo rond gaan lopen. Ze moeten proberen om bij iedere afbeelding op het blad een naam te krijgen. Leg de werkvorm uit:
 - De leerlingen lopen rond met hun hand omhoog.
 - Ze geven iemand een high-five
 - De kleinste leerling mag een vraag van het werkblad stellen, bijvoorbeeld: moet je bij jou thuis de schoenen uit doen? Als dat zo is, schrijft de andere leerling zijn naam bij deze afbeelding.
 - Ze nemen afscheid en het spel wordt hervat.

*Tussendoor wordt gewisseld. Dan mag de grootste leerling een vraag stellen.
6. Speel het spel twee keer 5 minuten.
7. De leerlingen gaan weer zitten. Laat de leerlingen nu bij de afbeeldingen die bij hunzelf past een kruisje zetten. Moeten de schoenen thuis uit? Dan zet je een kruisje bij die afbeelding. Mogen de schoenen aanblijven, dan zet je geen kruisje.
8. Houd een klassengesprek. Wat zijn de verschillen? En wat zijn de overeenkomsten tussen leerlingen? Leg op de laatste vraag de nadruk. De conclusie moet zijn dat leerlingen van elkaar verschillen, maar ook in veel dingen hetzelfde zijn.

Achtergrondinformatie leerkracht

Toelichting afbeeldingen:

1. *Schoenen uitdoen als je thuiskomt;*
2. *Aan tafel blijven zitten totdat iedereen klaar is met eten;*
3. *Het opruimen van je eigen kamer;*
4. *Beperkt (tv)schermbekijken;*
5. *Op tijd naar bed;*
6. *Handen wassen voor het eten;*
7. *Doordeweeks geen frisdrank of chips;*
8. *Eigen invulling van leerling.*

Toelichting

Dia

Afsluiting (10 min.)

De leerlingen stoppen werkblad 3 in hun JWC-map.

Stel de volgende vragen:

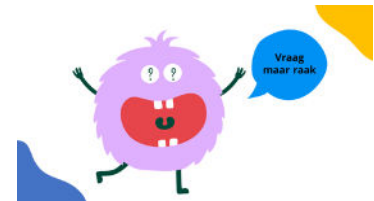
- Zijn de leefregels en gewoontes overal hetzelfde? Is dat erg?
- Welke leefregels en gewoontes hadden veel leerlingen hetzelfde?

Leg uit dat de komende les over vriendschap gaat.

Vraag maar raak

Sluit af met **vraag maar raak**. Kijk samen of er al vragen uit deze les beantwoord kunnen worden. De andere vragen worden meegenomen naar de volgende les(sen).

Herinner de leerlingen aan het vullen van de materialenbak.

